

**ŽMONIŲ SU NEGALIA TEISIŲ STEBĖSENOS KOMISIJA
PRIE LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIAUS TARNYBOS**

**2021 M. KOVO 12 D. POSĖDŽIO
PROTOKOLAS**

2020-13-16 Nr. NKP-2

Vilnius

Posėdis vyko 2021 m. kovo 12 d., 10.00 – 12.00 val., Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (Gedimino pr. 11, Vilnius) nuotoliniu būdu Microsoft Teams platformoje.

Dalyvavo: Žmonių su negalia teisių stebėsenos komisijos (toliau – Komisija) prie Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos (toliau – Tarnyba) nariai: Kristina Dūdonytė, Dalia Mikalauskaitė, Vytautas Pivoras, Aidas Gudavičius, Tarnybos atstovas Vytis Muliolis.

DARBOTVARKĖ:

1. 2021 m. kovo 12 d. Komisijos posėdžio sekretoriaus išrinkimas;
2. Dėl uždelstų darbų;
3. Dėl LR Seimo Žmogaus teisių komiteto kreipimosi, kuriame prašoma išsakyti nuomonę dėl 5-to Komisijos nario.
4. Dėl Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos nuveiktų darbų pristatymo;
5. Dėl dalyvavimo susitikime su Neįgaliųjų reikalų departamento (toliau – NRD) atstovais, kad aptarti planuojamų vykdyti tyrimų temas;
6. Dėl asmeninės pagalbos reglamentavimo svarstymo Seime.
7. Dėl dalyvavimo darbo grupės „Dėl Neįgaliųjų sveikatos priežiūros politikos“ susitikime;
8. Kiti klausimai.

1. SVARSTYTA. D. M. išrinkimas 2021 m. kovo 12 d. Komisijos posėdžio sekretore.

NUTARTA. Pritarti (bendru sutarimu).

2. SVARSTYTA. Komisijos pirmininkė priminė ankstesniuose posėdžiuose suplanuotus darbus: Aidui - parengti rašto projektą dėl žmonių su negalia mirčių, gydytų atvejų statistikos COVID-

19 pandemijos metu. Šį klausimą papildė Vytis M. ir informavo, kad buvo susitikimas su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – SADM) ir Statistikos departamento atstovais, kuris buvo skirtas tyrimų duomenų trūkumui ir taip pat buvo paminėta, kad statistika dėl žmonių su negalia yra itin aktuali pagal amžiaus grupes sudėtinga nusakyti tam tikrus skaičius. Tarnyba, gavusi informaciją pasidalins ir su Komisija. Aidas G. patikslino, kad ankstesniame posėdyje buvo kilęs klausimas dėl statistikos, kiek žmonių su negalia mirė, kiek buvo gydomi ligoninėse pandemijos metu bei kaip buvo paveikti žmonės su negalia, gyvenantys socialinės globos namuose. Komisijos pirmininkė taip pat priminė Vytautui P. apie iki šiol neparengtą rašto projektą dėl informacijos prieinamumo.

NUTARTA. Aidas G. parengs rašto dėl tikslinės statistikos pandemijos metu projektą. Vytautas P. dar kartą pasitiks/pasiteiraus apie raštą iš kurčiųjų organizacijos.

3. SVARSTYTA. Komisijos pirmininkė supažindino su gautu raštu iš LR Seimo Žmogaus teisių komiteto dėl nuomonės išsakymo apie 5-ąjį Komisijos narį. Vytis M. patvirtino, kad šis kreipimasis buvo Tarnybos iniciatyva. Tarnyba pasiūlė keisti komisijos sudėtį, nes akivaizdu, kad 4 nevyriausybinų organizacijų (toliau – NVO) atstovai negali pilnai atstovauti visos asmenų su negalia bendruomenės ir visų problemų, o Tarnyba turi suteikti visokeriopą pagalbą Komisijai, vykdam stebėseną. Aidas G. pritarė, kad Komisijoje mažai žmogiškųjų išteklių, jo nuomone 5 žmonių Komisijai tinkamai vykdyti veiklą yra per mažai, o dėl to, kad atsitraukia Tarnyba, parodo požiūrį dėl Komisijos (ne)svarbos. Vytauto P. nuomone, reikia pilnos Komisijos sudėties, bet Tarnyba taip pat turi stebėti kaip vyksta šis procesas. Dalia M. pažymėjo, kad Komisijai labai reikalingas teisininkas ir sekretorius, kas bent kažkiek palengvintų darbą nariams; be to būtinas vertėjas JT Neįgaliųjų teisių komiteto dokumentams iš anglų kalbos; jos nuomone, fiziškai sudėtinga, kad visų negalių atstovai būtų Komisijos nariais, juolab, kad NVO ir Komisija turi tuos pačius Konvencijos 33 str. veikimo įrankius, tik Komisija stebėseną vykdo gerus pusantrų metų, o NVO - nuo 2010 m.; jos nuomone, iš Komisijos sudėties *patraukus* valstybės atstovą – Komisija galimai taptų dar vienu nevyriausybinių sambūriu – ji siūlo prašyti pusę etato teisininkui, ir pusę etato sekretoriui, paliekant sudėtyje narį iš Tarnybos. Vytis M. atsakė, kad Komisija vykdo nacionalinio įgyvendinimo stebėseną, o Tarnybai pavesta vykdyti kontrolės funkciją; šios funkcijos turi sąveikauti, todėl pagalba bus suteikta, tik kontrolierius iš anksto nori žinoti, kokia pagalba bus reikalinga; klausimas dėl sekretoriaus turėtų išsispęsti artimiausiu metu; Europos negalios strategiją 2021-2031 m. turėtų išversti SADM kaip Konvenciją koordinuojanti institucija, nes tai tinkamas įrankis sprendžiant su Konvencijos įgyvendinimu atsiradusius klausimus; be to reiktų pažymėti Komisijos veiklos ataskaitoje, kad nebuvo sudarytos sąlygos dėl finansavimo ir kitų teisinių klausimų, jog Komisija galėtų efektyviai dirbti nors ir su mažu narių skaičiumi. Dalia M.

iškėlė klausimą dėl Komisijos (ne)žinomumo, nes Komisijos nuomonė dėl Konvencijos įgyvendinimo kaip ir nelabai svarbi institucijoms ir kol kas į visas tikslines diskusijas ir pan. tenka Komisijai pačiai *įsiprašinėti*. Vytis M. pasiūlė dėl šio klausimo susitikti su premjerės patarėja ir Vyriausybės kanclere. Vytis M. pristatė, kad Tarnyba atliko kelis tyrimus dėl žmonių su negalia diskriminacijos. Vienas jų - dėl švietimo paslaugų užtikrinimo vyresniems nei 21 amžiaus žmonėms su negalia. Antrasis - dėl aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis tvarkos. Taip pat Vytis M. pristatė, kad vyksta diskusijos dėl pagalbos specialistų poreikio ir jų darbo užmokesčio užtikrinimo, kai įsigalios Švietimo įstatymo pataisos dėl įtraukaus ugdymo. Dalia M. pakartotinai iškėlė klausimą dėl Komisijos komandiruočių galimybės ir dėl tikslingumo prie Komisijos turėti lyg patarėjus iš verslo, mokslo ir kitų sričių atstovus. Vytis M. informavo, kad dėl komandiruočių aiškinamasi su SADM bei trumpai referavo apie teisminį procesą, kai negalia turintiems tėvams nebuvo leidžiama rūpintis savo gimusiu vaiku, nes, pagal teismo išvadą, nėra tokių paslaugų pagelbėti tėvams ir SADM turi prisiimti už tai atsakomybę.

NUTARTA. Teikiant nuomonę LR Seimo Žmogaus teisių komitetui, prašyti finansavimo etatinei pareigybei dėl Komisijos teisininko ir sekretoriaus. Dalia M. ir Kristina D. pritarė Vyčio M. pasiūlymui, kad pirmiausia kreiptis dėl susitikimo su premjerės patarėja neįgaliųjų klausimais ir Vyriausybės kanclere, o paskui spręsti dėl susitikimų su ministrais, kas buvo svarstyta anksčiau.

4. SVARSTYTA. Komisijos pirmininkė pristatė NRD planuojamų tyrimų temas, iš kurių dvi dubliuojasi su Komisijos veikla: 1. Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos (toliau – Konvencija) ir jos Fakultatyvaus protokolo įgyvendinimo Lietuvoje stebėsena (analizuojant pagal Konvencijos straipsnius); 2. COVID-19 įtaka asmenų su negalia psichosocialinei būklei, sveikatai, švietimui, darbo santykiams. Dalia M. papildė, kad NRD kažkodėl skiriamas didesnis finansavimas nei Komisijai dėl Konvencijos įgyvendinimo stebėsenos; be to Komisija šiuo metu jau atlieka tyrimą dėl COVID-19 pandemijos poveikio žmonėms su negalia ir jų šeimos nariams.

NUTARTA. Susitikime planuoja dalyvauti Dalia M., Kristina D., Vytautas P., Aidas G. su tikslu išsiaiškinti minėtus klausimus.

5. SVARSTYTA. Komisijos pirmininkė priminė, kad sekančią savaitę Seime vyks svarstymas dėl asmeninės pagalbos reglamentavimo, bendravo su LR Seimo žmogaus teisių komiteto pirmininku Tomu Raskevičiumi, prašydama palaikyti ankstesnės kadencijos šio komiteto priimtą sprendimą, t. y., kad asmeninė pagalba žmonėms su negalia būtų apmokama iš savivaldybių ir valstybės biudžetų Komisijos narė Dalia M. pasiūlė Komisijos pasiūlymus dėl projekto XIII-5015 nusiųsti ir LR Seimo neįgaliųjų teisių komisijos pirmininkei Monikai Ošmianskienei. Komisijos pirmininkė taip pat

priminė, kad Komisija yra pakviesta dalyvauti darbo grupės „Dėl Neįgaliųjų sveikatos priežiūros politikos“ susitikime, kurį organizuoja Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – SAM) atstovės.

NUTARTA. Informuoti apie Komisijos pasiūlymus projektui XIIP-5015 dėl asmeninės pagalbos asistento Monikai Ošmianskienei. SAM darbo grupės susitikime dalyvaus Komisijos narės Dalia M. ir Kristina D.

Komisijos pirmininkė

 Kristina Dūdonytė

Komisijos sekretorė

 Dalia Mikalauskaitė